

กลไกการกำกับดูแลกิจการ ความสัมพันธ์ทางการเมือง กับคุณภาพกำไร

CORPORATE GOVERNANCE MECHANISMS, POLITICAL CONNECTION AND EARNINGS QUALITY

กาญจนา ประกอบแสง*

Kanjana Prakobsaeng*

พัทธนันท์ เพชรเชิดชู**

Pattanant Petchchedchoo**

---

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบัญชี) วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy Program in Accountancy, College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University

* Email: ajnanny@hotmail.com

** ปริญญาเอก คณบดี วิทยาลัยบริหารธุรกิจเชิงนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** Ph.D., Dean, College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University

** Email: pattanant.peo@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลไกการกำกับดูแลกิจการ ความสัมพันธ์ทางการเมือง กับคุณภาพกำไรซึ่งวัดโดยการใช้รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ส่วนกลไกการกำกับดูแลกิจการ วัดกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในและภายนอก อันได้แก่ คุณสมบัติของคณะกรรมการบริษัท คุณสมบัติของฝ่ายบริหาร คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มSET100 และ SET50 และได้พัฒนาเครื่องมือวิจัยโดยใช้กระดาษทำการที่พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลของการศึกษา พบว่า จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและเจ้าหน้าที่ของกิจการมีความสัมพันธ์ในทางลบต่อรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร และความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

คำสำคัญ: กลไกการกำกับดูแลกิจการ ความสัมพันธ์ทางการเมือง คุณภาพกำไร

Abstract

This research aims to investigate the relationship between corporate governance mechanisms, political connection and earnings quality. The discretionary accruals were used as a variable to measure earnings quality. The corporate governance mechanisms can be measured from characteristics of the board of directors, the management, and the audit committee. The population in this study was Thai listed companies in SET100 and SET50. A tool for collecting data was a worksheet and the format was developed from a review of the literature. Multiple regression analysis is the main statistical technique to analyze data.

The result of this research showed that number of audit committee meetings and organization's debtors have negative relationship with discretionary accruals. In addition, political connection of the board of directors has a positive relationship with discretionary accruals.

Keywords: Corporate Governance Mechanisms, Political Connection, Earnings Quality

บทนำ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษากลไกการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance Mechanisms) ซึ่งเป็นเครื่องมือทางอ้อมที่เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นใช้ในการลดปัญหาของตัวแทนโดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริหารที่ผู้ถือหุ้นว่าจ้างมาบริหารงานแทน เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างเงินทุนจากการศึกษาของ Gillan (2006) ได้ระบุถึงโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการสามารถแยกออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ คือการกำกับดูแลกิจการภายใน และการกำกับดูแลกิจการภายนอก กลไกดังกล่าวอาจนำมาควบคุมปัญหาของตัวแทนได้ สำหรับการศึกษานี้ครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งความสนใจที่คณะกรรมการ (Board of Director) ฝ่ายบริหาร (Executive) คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เจ้าของหรือผู้ถือหุ้น (Shareholders) และเจ้าหนี้ (Debt Holders) ที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในและภายนอกกับคุณภาพกำไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลกิจการซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทย

นอกจากนี้ยังศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางการเมือง (Political Connections) ของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง (CEO) กับคุณภาพกำไร บริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองที่แข็งแกร่ง เช่น มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้นำของรัฐ หรือคณะรัฐมนตรี คุณภาพของข้อมูลทางบัญชีอาจน้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้นำของรัฐ (Faccio, 2006) ซึ่งความสัมพันธ์นี้อาจส่งผลต่อคุณภาพกำไร ดังนั้นความสัมพันธ์ทางการเมืองจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET100 และ SET50 กับคุณภาพกำไร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET100 และ SET50 กับคุณภาพกำไร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการ และ CEO กับคุณภาพกำไร

นิยามศัพท์

คุณภาพกำไร (Earnings Quality) สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง รายการคงค้างที่ผิดปกติหรือรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหารมีจำนวนน้อย

รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary Accruals: DAC) สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการ กล่าวคือ ฝ่ายบริหารสามารถควบคุมการเกิดขึ้นของรายการได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

กลไกการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance Mechanisms)

มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการคุณภาพของกำไรเป็นจำนวนมาก เช่น Abbadi, Hijazi, & Al-Rahleh (2016) พบว่า ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ทางลบต่อรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร Discretionary Accruals (DAC) ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ Jackling & Johl (2009) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการกับผลการดำเนินงานของบริษัท สัดส่วนของกรรมการอิสระเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีผู้สนใจศึกษาจำนวนมาก เช่น Xie, Davidson & DaDalt (2003) พบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC และจำนวนครั้งของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับขนาดของคณะกรรมการ เช่น Abata & Migiro (2016) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการมี

ความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC สำหรับการศึกษเกี่ยวกับสัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบัญชีหรือการเงิน Park & Shin (2004) พบว่า กรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเงินหรือการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC ในขณะที่เดียวกันยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการรับตำแหน่งกรรมการในหลายบริษัท เช่น Ferris, Pritchard and Jagannathan (2003) พบว่า การดำรงตำแหน่งกรรมการในหลายบริษัทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัท ค่าตอบแทนเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีผู้สนใจศึกษาจำนวนมาก เช่น Brick, Palmon & Wald (2006) พบว่า เมื่อค่าตอบแทนของกรรมการเพิ่มขึ้น 10% จะทำให้ผลตอบแทนของบริษัทลดลง 1% จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หากมีค่าตอบแทนของกรรมการสูงเกินไป จะส่งผลให้ผลการดำเนินงานและคุณภาพของกำไรในอนาคตของบริษัทนั้นแย่ลง จากการศึกษาของ Saleh, Iskandar & Rahmat (2005) พบว่า การควบตำแหน่งของประธานกรรมการและ CEO (ผู้บริหารระดับสูง) ส่งผลทำให้ DAC มากขึ้น นอกจากนี้ Piot & Janin (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับ DAC พบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC อีกทั้ง Teshima & Shuto (2008) ยังพบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC ส่วน Ballesta & Meca (2007) พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จากผลการศึกษาของ Larcker, Richardson, & Tuna (2007) พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการดำเนินงานในอนาคต อีกทั้งยังพบว่า หากมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้การกำกับดูแลกิจการดีขึ้น

ทฤษฎีตัวแทน

Jensen & Meckling (1976) กล่าวถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของกับตัวแทน เมื่อเกิดความขัดแย้ง (Conflict of Interest) จึงนำไปสู่ปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารที่ได้รับความไว้วางใจและได้รับอำนาจในการตัดสินใจทางการบริหารงานต่างๆ จากเจ้าของ และใช้อำนาจที่มีอยู่ในการบริหารงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน (Self Interest) มากกว่าที่จะสร้างมูลค่าให้แก่กิจการ เมื่อเกิดปัญหาตัวแทนขึ้นจึงนำไปสู่การเกิดต้นทุนของตัวแทน (Agency Cost) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนที่เกิดขึ้นอาจแก้ไขปัญหานี้ให้ลดลงได้ โดยการสร้างกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น สร้างกลไกในการสอดส่องดูแล และการสร้างกลไกการรักษาสัญญา (Jensen & Meckling, 1976) เป็นต้น

ทฤษฎีผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (Stewardship Theory)

Donaldson & Davis (1991) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมเป็นหลัก ผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนของกิจการจะต้องมีพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นเนื่องจากตัวแทนของกิจการมีทัศนคติว่า การบริหารกิจการเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำและหากผู้บริหารสามารถบริหารงานให้กิจการประสบความสำเร็จจะเป็นการสร้างการยอมรับทางสังคมแก่ผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับความร่วมมือมากกว่าการปล่อยให้ทำงานอย่างอิสระในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน จึงใช้ความร่วมมือประสานงานในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เน้นมีเหตุผลและมีความยุติธรรมรวมทั้งคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ความสัมพันธ์ทางการเมือง (Political Connection)

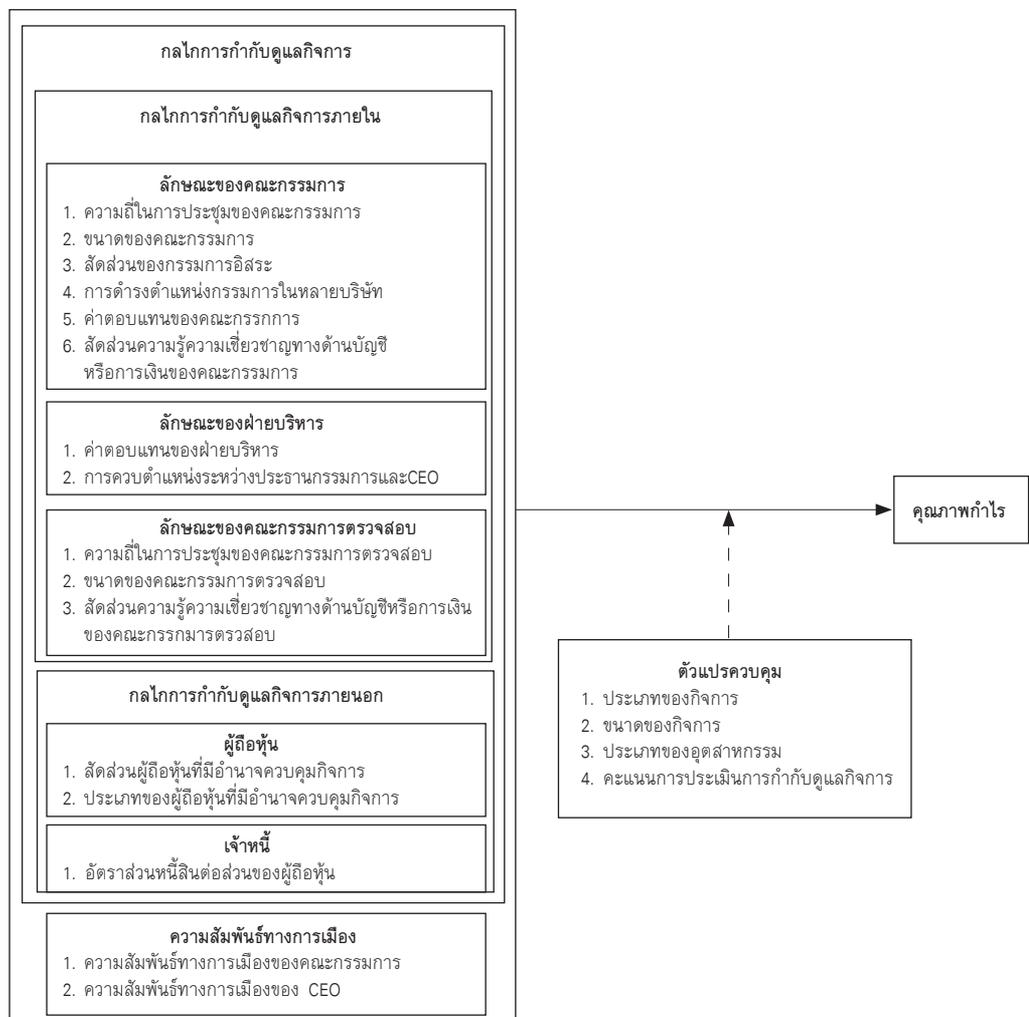
ความสัมพันธ์ทางการเมืองเกิดจากคนที่ดำรงตำแหน่ง CEO หรือกรรมการของบริษัทในปัจจุบันหรืออดีตเป็นเจ้าของหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางหรือเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นหรือเป็นทหาร (Fan, Wong & Zhang, 2007) ความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบการกำกับดูแลกิจการ เพราะความสัมพันธ์ทางการเมืองนั้นมีบทบาทสำคัญต่อความเป็นเจ้าของบริษัท และรวมถึงบทบาทที่อาจส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเติบโตและการสร้างกำไรของกิจการ (Roe, 2003) ในอดีตมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมืองหลายท่าน ได้แก่ Fan et al. (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัทก่อนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์กับความสัมพันธ์ทางการเมืองของ CEO ของบริษัท จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท

กับความสัมพันธ์ทางการเมืองของ CEO สำหรับ Chaney, Faccio & Parsley (2011) ศึกษาถึงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีกับความสัมพันธ์ทางการเมืองของบริษัท พบว่า บริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับรัฐบาล มีคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีน้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีความสัมพันธ์ และพบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีกับต้นทุนของหนี้สินของบริษัทที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางการเมือง จากแนวคิดดังกล่าวสามารถกำหนดสมมติฐานงานวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET100 และ SET50 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร

สมมติฐานที่ 2 กลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET100 และ SET50 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ทางการเมืองของกลุ่ม SET100 และ SET50 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษากลไกการกำกับดูแลกิจการ ความสัมพันธ์ทางการเมือง กับคุณภาพกำไรของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มรายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ คำนวณดัชนี SET100 และ SET50 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 31 ธันวาคมของปี พ.ศ. 2555 -2559 ข้อมูลทางการเงินที่ใช้ในการศึกษานี้เก็บรวบรวมจากฐานข้อมูล SET SMART, แบบ 56-1 ของบริษัท และฐานข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://www.soc.go.th> ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (The Secretariat of the Cabinet: SOC) ดัชนีราคา SET50 และดัชนีราคา SET100 เป็นดัชนีราคาหุ้นที่ใช้แสดงระดับและความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญ 50 และ 100 ตัว ที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูง การซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ และมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด งานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้ง SET100 และ SET50 เนื่องจากหุ้นที่อยู่ในกลุ่ม SET50 เป็นหุ้นที่มีปัจจัยพื้นฐานดี มีมูลค่าตามราคาตลาดสูง และมีสภาพคล่องที่สูงกว่าหุ้นบางตัวที่อยู่ในกลุ่ม SET100 ซึ่งอาจจะสะท้อนถึงการมีแนวทางในการกำกับดูแลกิจการที่ดีกว่า

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา

การคัดเลือกตัวอย่างที่ใช้ศึกษา	SET50	SET100
	จำนวน	จำนวน
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่จัดอยู่ใน SET50 และ SET100	250	500
หัก บริษัทที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน และไม่ได้คงอยู่ใน SET50 และ SET100 ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา	85	210
รวม	165	290

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการ ความสัมพันธ์ทางการเมือง กับคุณภาพกำไรตัวแบบที่ใช้เป็นดังนี้

$$\begin{aligned}
 DAC = & \beta_0 + \beta_1 \text{BODMEET} + \beta_2 \text{BODIND} + \beta_3 \text{BODSIZE} + \beta_4 \text{BUSY} + \beta_5 \text{BODCOMPEN} + \\
 & \beta_6 \text{BODEXPRT} + \beta_7 \text{EXECOMPEN} + \beta_8 \text{CEODUAL} + \beta_9 \text{ACMEET} + \beta_{10} \text{ACSIZE} + \\
 & \beta_{11} \text{ACEXPRT} + \beta_{12} \text{CONOWNER} + \beta_{13} \text{CONTYTYPE} + \beta_{14} \text{DE} + \beta_{15} \text{TYPE} + \beta_{16} \text{SIZE} + \\
 & \beta_{17} \text{CGSCORE} + \beta_{18} \text{INDUS} + \mathcal{E}_i
 \end{aligned} \quad (1)$$

$$DAC = \beta_0 + \beta_1 \text{BODPOL} + \beta_2 \text{CEOPOL} + \beta_3 \text{SIZE} + \beta_4 \text{INDUS} + \mathcal{E}_i \quad (2)$$

โดย

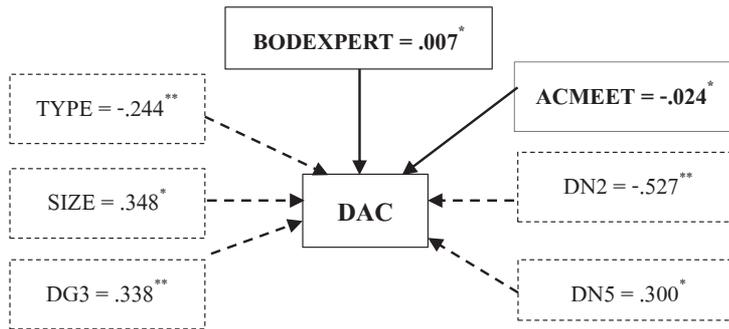
สัญลักษณ์	ตัวแปร
DAC	รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร
BODMEET	ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ
BODIND	สัดส่วนของกรรมการอิสระ
BODSIZE	ขนาดของคณะกรรมการ
BODBUSY	กรรมการดำรงตำแหน่งกรรมการในหลายบริษัท
BODEXPRT	สัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเงินหรือการบัญชีหรือการเงิน
BODCOMPEN	จำนวนเงินค่าตอบแทนของคณะกรรมการ

CEODUAL	การควบตำแหน่งประธานและ CEO ในคนเดียว
EXECOMPEN	จำนวนเงินค่าตอบแทนของฝ่ายบริหาร
ACMEET	ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ
ACSIZE	ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ
ACEPERT	สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเงินหรือการบัญชีหรือการเงิน
CONOWNER	สัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม ประเภทของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม D1 = กลุ่มครอบครัวที่เป็นตระกูลเกี่ยวข้องและตระกูลเดียว D2 = รัฐบาล D3 = ینگลงทุนต่างชาติ D4 = กลุ่มครอบครัวหรือตระกูลที่ไม่เกี่ยวข้องกัน D5 = ผู้ควบคุมที่มีอำนาจหลายกลุ่ม
CONTYPE	
DE	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
BODPOL	ความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการ
CEOPOL	ความสัมพันธ์ทางการเมืองของผู้บริหารระดับสูง
TYPE	ประเภทของกิจการ
SIZE	ขนาดของกิจการ คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ DG1 = เมื่อคะแนนอยู่ในระดับดีเลิศ DG2 = เมื่อคะแนนอยู่ในระดับดีมาก DG3 = เมื่อคะแนนอยู่ในระดับดี
CGSCORE	ประเภทของอุตสาหกรรม DN1 = กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร DN2 = กลุ่มธุรกิจการเงิน DN3 = กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม DN4 = กลุ่มทรัพยากร
INDUS	DN5 = กลุ่มบริการ DN6 = กลุ่มเทคโนโลยี

ผลการวิจัย

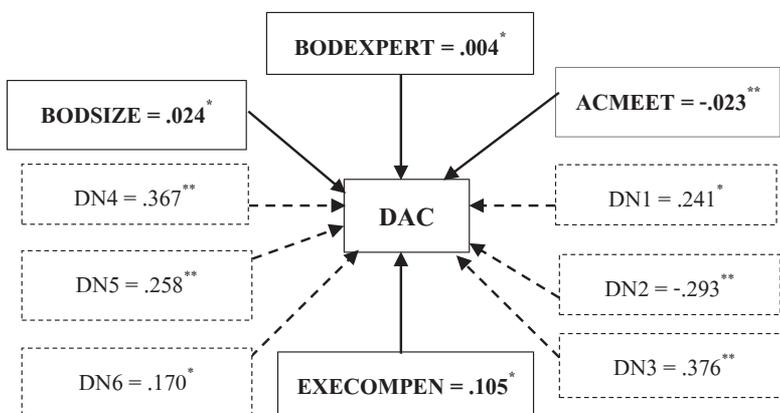
1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET100 และ SET50 กับคุณภาพกำไร

1.1 จากผลการวิเคราะห์พบว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET100 ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (DAC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมพบว่า ประเภทของกิจการมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้กิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC มากกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และกิจการที่อยู่ในกลุ่มบริการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC น้อยกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากสัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงินมีอยู่ในสัดส่วนที่น้อยจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการเพิ่มขึ้น และหากกิจการมีการประชุมที่บ่อยครั้งจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการลดลง

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET100 กับคุณภาพกำไร

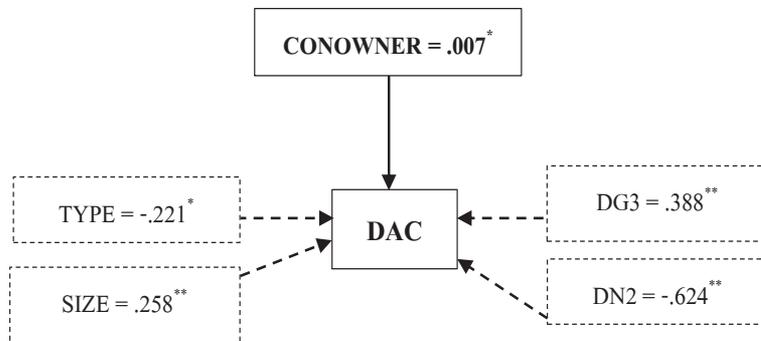
1.2 จากผลการวิเคราะห์พบว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET50 ได้แก่ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่า จำนวนของคณะกรรมการ สัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงิน และค่าตอบแทนของฝ่ายบริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมพบว่า กิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน มีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC มากกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กิจการที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกิจการที่อยู่ในกลุ่มทรัพยากร มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC น้อยกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้กิจการที่อยู่ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกิจการที่อยู่ในกลุ่มบริการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC น้อยกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากมีจำนวนคณะกรรมการในสัดส่วนที่น้อย และมีสัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงินมีอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด รวมทั้งมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับฝ่ายบริหารในอัตราที่ต่ำจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการเพิ่มขึ้น และหากกิจการมีการประชุมที่บ่อยครั้งจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการลดลง

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET50 กับคุณภาพกำไร

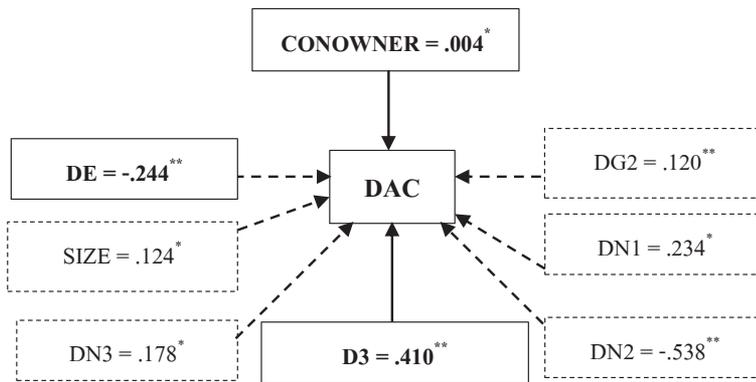
2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET100 และ SET50 กับคุณภาพกำไร

2.1 จากผลการวิเคราะห์พบว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET100 ได้แก่ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมที่ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 25 มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมพบว่า ประเภทของกิจการมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขนาดของกิจการ และคะแนนของการประเมินการกำกับดูแลกิจการเมื่อคะแนนอยู่ในระดับดีมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า กิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC มากกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากกิจการมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมในสัดส่วนที่สูงจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET100 กับคุณภาพกำไร

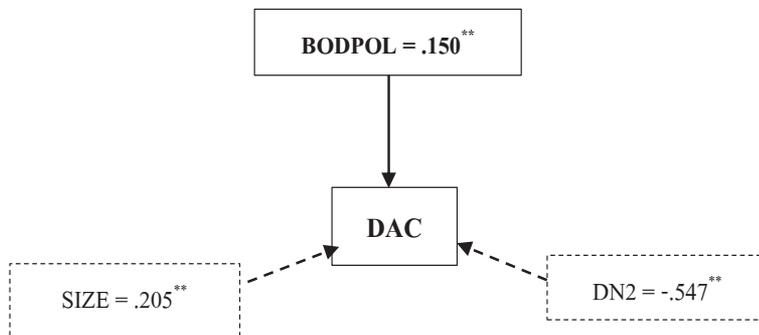
2.2 จากผลการวิเคราะห์พบว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET50 ได้แก่ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมที่เป็นนักลงทุนต่างชาติมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อีกทั้งอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และคะแนนของการประเมินการกำกับดูแลกิจการเมื่อคะแนนอยู่ในระดับดีมากมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้กิจการที่อยู่ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกิจการที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC น้อยกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC มากกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากกิจการมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมในสัดส่วนที่สูงจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET50 กับคุณภาพกำไร

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการในกลุ่ม SET100 และ SET50 กับคุณภาพกำไร

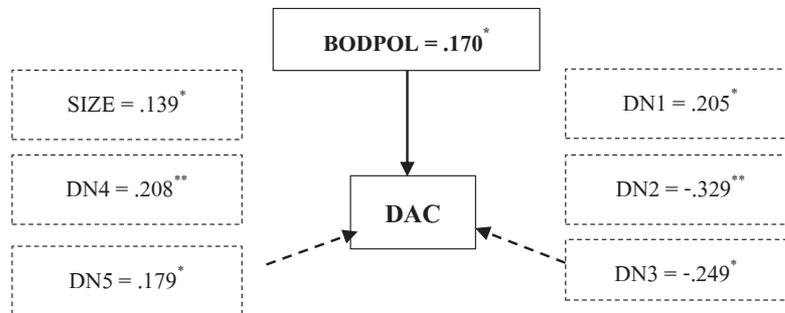
3.1 พบว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการในกลุ่ม SET100 มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC มากกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากกิจการมีความสัมพันธ์ทางการเมืองในสัดส่วนที่สูงจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ทางการเมืองในกลุ่ม SET100 กับคุณภาพกำไร

3.2 พบว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการในกลุ่ม SET50 มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกิจการที่อยู่ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กิจการที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกิจการที่อยู่ในกลุ่มบริการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC น้อยกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกิจการที่อยู่ในกลุ่มทรัพยากรมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC น้อยกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC มากกว่ากิจการที่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์

และก่อสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวโดยสรุปได้ว่า หากกิจการมีความสัมพันธ์ทางการเมืองในสัดส่วนที่สูงจะส่งผลให้รายการคงค้างที่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารของกิจการเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ทางการเมืองในกลุ่ม SET50 กับคุณภาพกำไร

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายในของกลุ่ม SET100 และ SET50 พบว่า สัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของ Park & Shin (2004) พบว่า กรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC จากผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest) หลักการคือ เมื่อผลประโยชน์อยู่ในมือใครหรือฝ่ายใด อีกฝ่ายหนึ่งก็อาจเสียผลประโยชน์หรือมีการทับซ้อนของผลประโยชน์ได้ กรรมการถือว่าเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นอาจปฏิบัติหน้าที่ที่บกพร่อง โดยเปลี่ยนบทบาทจากการทำหน้าที่ในการสอดส่องการทำงานของผู้บริหารมาเป็นกรนำความรู้ ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีหรือการเงินของตนไปช่วยผู้บริหารแทน เพราะเพียงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองต้องการ (คำตอบแทน) มากกว่าที่จะทำหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ถือหุ้นมอบหมายทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ขึ้นจากความขัดแย้งนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า หากมีคณะกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีหรือการเงินอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด อาจทำให้เกิดปัญหาตัวแทนขึ้นภายในกิจการได้ สัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีหรือการเงินจึงมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบในกลุ่ม SET100 และ SET50 มีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Xie, Davidson & DaDalt (2003) พบว่า ความถี่ของการประชุมส่งผลทางลบต่อ DAC จากผลการศึกษาสามารถอธิบายด้วยทฤษฎีผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (Stewardship Theory) ได้ว่า คณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองต่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นโดยมีทัศนคติว่าการปฏิบัติหน้าที่เป็นสิ่งที่ต้องกระทำ และต้องทำให้สำเร็จ นอกจากกิจการจะได้รับผลประโยชน์สูงสุดแล้ว คณะกรรมการที่ถือว่าเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นจะได้รับการยอมรับทางสังคมด้วย จากการศึกษาตัวแปรขนาดของคณะกรรมการในกลุ่มของ SET50 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของ Abata & Migiro (2016) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC จากผลการศึกษาที่แตกต่างสามารถอธิบายได้ว่า การมีคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่อาจทำให้การตัดสินใจและกลไกการกำกับดูแลกิจการไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ดีจะต้องมีจำนวนของคณะกรรมการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการมีคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่จึงส่งผลในทางบวกต่อ DAC คำตอบแทนของฝ่ายบริหารของกลุ่ม SET50 เป็น

อีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Brick et al. (2006) พบว่า หากมีค่าตอบแทนของกรรมการสูงเกินไป จะส่งผลให้ผลการดำเนินงานและคุณภาพของกำไรในอนาคตของบริษัทนั้นแย่งลง ผลการศึกษาข้างต้นสามารถอธิบายด้วยทฤษฎีตัวแทนในเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest) จึงนำไปสู่ปัญหาตัวแทน (Agency Problem) การลดปัญหาตัวแทนทำได้โดยการให้ผลตอบแทนที่วัดจากผลงานและประสิทธิภาพของงานเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นไปตามทฤษฎีตัวแทน เมื่อกรรมการที่ถูกว่าจ้างมาคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนอาจจะเลยในการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร หรืออาจช่วยผู้บริหารปกปิดข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอกของกลุ่ม SET100 และ SET50 พบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Teshima & Shuto (2008) พบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายด้วยทฤษฎีตัวแทนได้ว่า ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมมักพบในโครงสร้างของผู้ถือหุ้นที่มีลักษณะแบบกระจุกตัวซึ่งอาจเกิดปัญหาตัวแทนจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างนักลงทุนภายนอกและผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการ (Shleifer & Vishny, 1997) ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการสามารถตรวจสอบและลดพฤติกรรมกรรมการหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและผู้บริหารได้ และในทางตรงกันข้ามผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมก็อาจใช้อำนาจที่มีอยู่สร้างผลประโยชน์ให้กับตนเองและอาจทำให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยสูญเสียผลประโยชน์ที่ตนควรจะได้รับ นอกจากนี้ยังพบว่า ประเภทของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมที่เป็นนักลงทุนต่างชาติในกลุ่ม SET50 มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC จากผลการศึกษาอื่นอธิบายได้ว่า ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมที่เป็นนักลงทุนต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้นที่คาดหวังผลตอบแทนจากการลงทุนเช่นเดียวกับกับนักลงทุนทั่วไป ผู้บริหารจึงต้องจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงานให้อยู่ในระดับที่ผู้ถือหุ้นกลุ่มนี้คาดหวัง นักลงทุนต่างชาติจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC ที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ตัวแปรอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่ม SET50 เป็นอีกตัวแปรของการกำกับดูแลกิจการภายนอกที่มีความสัมพันธ์ทางลบต่อ DAC ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Larcker, Richardson and Tuna (2007) พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการดำเนินงานในอนาคต ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า เจ้าหนี้ (Debt Holders) สามารถสะท้อนถึงการกำกับดูแลกิจการได้ เนื่องจากการมีเจ้าหนี้เปรียบเสมือนการมีหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่งจากภายนอกเข้ามาตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ทำให้เกิดความชัดเจนในการตรวจสอบและช่วยปกป้องนักลงทุนได้อีกทางหนึ่ง สำหรับการศึกษาที่ใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: D/E) เป็นตัวชี้วัด เพื่อแสดงถึงโครงสร้างเงินทุนของกิจการ หากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูง ภาระผูกพันที่ต้องชำระดอกเบี้ยทุกงวดก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้เจ้าหนี้มีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการในกลุ่ม SET100 และ SET50 กับคุณภาพกำไรพบความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งสอดคล้องกับ Chaney et al. (2011) ที่ศึกษาถึงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีกับความสัมพันธ์ทางการเมืองของบริษัท พบว่า บริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับรัฐบาลมีคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีน้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางการเมือง จากผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยหนึ่งนี้อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบการกำกับดูแลกิจการ เพราะความสัมพันธ์ทางการเมืองนั้นมิมีบทบาทสำคัญต่อความเป็นเจ้าของบริษัท รวมถึงบทบาทที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเติบโตและการสร้างกำไรของกิจการ (Roe, 2003) และความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่กิจการได้ เช่น การได้รับสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรที่ต่ำกว่าคู่แข่งอื่น ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการลดข้อกีดกันด้านกฎระเบียบต่างๆ กิจการส่วนใหญ่จึงมีสัดส่วนของคณะกรรมการที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองในสัดส่วนที่สูง นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า คณะกรรมการที่เคยดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี เป็นอดีตข้าราชการ ทหาร ตำรวจ รวมถึงปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งอยู่ อาจเกิดความขัดแย้ง

ทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองต่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น โดยการละเลยการตรวจสอบ สอดส่องการทำงานของผู้บริหารส่งผลให้ผู้บริหารจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงานตามที่ผู้บริหารคาดหวัง คณะกรรมการที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ DAC

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมและความสัมพันธ์ทางการเมืองของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหารหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการควรแสดงบทบาทที่เข้มงวดในการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียนให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้นักลงทุนตระหนักถึงการใช้ประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชีเพื่อการลงทุน เช่น การเผยแพร่ความรู้ให้นักลงทุนพิจารณาถึงคุณภาพกำไรเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

2. การวิจัยครั้งนี้พบว่า สัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารกำไรแสดงว่า กิจการที่มีกรรมการมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงินในสัดส่วนที่น้อยเกินไปจะส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มปัญหาตัวแทน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแบบ Modified Jones Model ในการทดสอบการบริหารกำไร สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปผู้วิจัยอาจเลือกใช้ตัวแบบอื่น เช่น De Angelo Model, Healy Model, Jones Model หรือ Industry Model ในการทดสอบการบริหารกำไร ซึ่งอาจทำให้พบผลการวิจัยที่แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้หรืออาจศึกษาทุกตัวแบบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวิจัยในแต่ละตัวแบบ

2. การวิจัยในครั้งนี้นำผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะ CEO หรือคณะกรรมการและรวมถึงผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต เป็นบุคคลที่อยู่ในตระกูลเดียวกันที่มีตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีเป็นอดีตข้าราชการทหารตำรวจ รวมถึงปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งอยู่เท่านั้น สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปหากผู้วิจัยได้ขยายขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมถึงนักการเมืองที่สังกัดในพรรคการเมืองอาจทำให้พบผลการวิจัยที่แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

- Abbad, S. S., Hijazi, Q. F., & Al-Rahahleh, A. S. (2016). Corporate Governance Quality and Earnings Management: Evidence from Jordan, *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 10(2), 54-75.
- Abata, M. A., & Migiro, S. O. (2016). Corporate governance & management of earnings: Empirical Evidence From selected Nigerian-Listed companies. *Investment Management & Financial Innovations*, 13(2), 189-205.
- Ballesta, J. P. S., & Meca, E. G. (2007). Ownership Structure, Discretionary Accruals & the Informativeness of Earnings. *Corporate Governance: An International Review*, 15(4), 677-691.
- Brick, I. E., Palmon, O., & Wald, J. K. (2006). CEO compensation, director compensation, & firm performance: Evidence of cronyism?. *Journal of Corporate Finance*, 12(3), 403-423.
- Chaney, P. K., Faccio, M., & Parsley, D. (2011). The quality of accounting information in politically connected firms. *Journal of Accounting & Economics*, 51(1-2), 58-76.
- Donaldson, L., & Davis, J. H. (1991). Stewardship theory or agency theory: CEO governance & shareholder returns. *Australian Journal of Management*, 16(1), 49-64.
- Faccio, M. (2006). Politically Connected Firms. *The American Economic Review*, 96(1), 369-386.
- Fan, J. P. H., Wong, T.J., & Zhang, T. (2007). Politically connected CEOs, corporate governance, & Post-IPO performance of China's newly privatized firms. *Journal of Financial Economics*, 84(2), 330-35.
- Ferris, S. P., Jagannathan, M., & Pritchard, A. C. (2003). Too busy to mind the business? Monitoring by directors with multiple board appointments. *Journal of Finance*, 43(3), 1087-1111.
- Gillan, S. L. (2006). Recent developments in corporate governance: An overview. *Journal of Corporate Finance*, 12(3), 381-402.
- Jackling, B., & Johl, S. (2009). Board structure & firm performance: Evidence from India's top companies. *Corporate Governance: An International Review*, 17(4), 492-509.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Larcker, D. F., Richardson, S. A., & Tuna, I. (2007). Corporate governance, accounting outcomes, and organizational performance. *The Accounting Review*, 82(4), 963-1008.
- Park, Y. W., & Shin, H. H. (2004). Board composition & earnings management in Canada. *Journal of Corporate Finance*, 10(3), 431-457.
- Piot, C., & Janin, R. (2007). External auditors, audit committees & earnings management in France. *European Accounting Review*, 16(2), 429-454.
- Roe, M. J. (2003). Political Determinants of Corporate Governance: Political Context, Corporate Impact. *Harvard Law School John M. Olin Center for Law, Economics and Business Discussion Paper Series*, 451. Retrieved January 1, 2017, from http://lsr.nellco.org/harvard_olin/451/.
- Saleh, N. M., Iskandar, T. M., & Rahmat, M. M. (2005). Earnings Management & Board Characteristics: Evidence from Malaysia. *Journal Pengurusan*, 24, 77-103.
- Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1997). A survey of corporate governance. *The Journal of Finance*, 52(2), 737-783.

- Teshima, N., & Shuto, A. (2008). Managerial ownership & earnings management: Theory and Empirical Evidence from Japan. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 19(2), 107-132.
- Xie, B., Davidson, W. N., & DaDalt, P.J. (2003). Earnings management & corporate governance: The role of The Board & the audit committee. *Journal of Corporate Finance*, 9(3), 295-316.